

Szovátai Hírmondó

Önkormányzati tájékoztató

XI. évf. 101. szám 2012. szeptember

Búcsú a Kálvárián

Nagyon sok településen, ahol jelentős számú római katolikus felekezetű hívő él, van egy emlékhely – mindig egy kisebb-nagyobb magaslaton –, amely Jézus keresztre feszítésére figyelmeztetett, s amelyen a golgotai kereszttűz tizenégy állomását egy-egy kereszttel szimbolizálják. Ezt az emlékhelyet, ezt a magaslatot pedig a magyarok Kálváriának nevezik.

Maga a *kálvária* szavunk a latin *calvaria* átvétele, amely akárcsak a héber *gulgolet* és az arámi *gulgoltá*, koponyát jelent. A Koponyák hegyére vezetett, tehát, Jézus kereszttűz, s ott feszítették őt keresztre. Szerke a világban valamennyi Kálvária a jeruzsálemi Koponyák hegyét, vagyis a Golgotát jelképezi. Ezért amikor bármely Kálváriára felkapaszkodunk, tulajdonképpen Jézus nyomában a Golgotán járunk.

A Wikipédia szabad enciklopédiából olvasom: „A középkorban keresztény zarándokok egész sora látogatta a jeruzsálemi keresztutat, főleg a ferences rendi atyák vezetésével. Ők „szent circulusnak, körjáratnak nevezték.

Mivel nem kereshette fel minden hívő a szentföldet, ezért a római Szentszék („Sedes Sancta”) megengedte, hogy másutt is állítsanak fel kereszteteket és képeket, amelyek a keresztút jeleneteit ábrázolják és azoknak, akik ezeken a felállított keresztutakon ájtatóságukat végezték, hasonló búcsút engedélyeztek.

A Ferences rend volt a legbuzgóbb terjesztője a keresztúti ájtatóságnak, akik „szent circulus”-nak, azaz szent körjáratnak nevezték. Különösen a Porto Maurizio-i Szent Lénárd római ferences tűnt ki a keresztúti ájtatóság terjesztésében és tulaj-

donképpen ő volt az, aki ezt az ájtatóságot rendszeresítette. Ő maga 576 keresztutat állított fel. ...Épp ezért a pápák a keresztutak felállításának jogát kizárólag a ferencesekre ruházták.” A ferencesek pedig tovább adhatták ezt a felhatalmazást.

1876-ban Esztergár János remete 14 keresztet állított Szovátán a Tyukászdombra. Aztán 1888-ban elkészül az általa megálmodott kápolna is.

Ehhez a kápolnához évente kétszer járnak búcsúra a szovátaiak: május utolsó vasárnapján illetve szeptemberben a Szent Kereszt felmagasztalásának napján.

A Katolikus Egyház Katekizmusa szerint, a búcsú egy katolikus bűnbánati vallásgyakorlat, amely a bűnbánat szentségében már föl-

oldozást nyert bűnért járó, ideigtartó büntetés elengedése.

A búcsú eredeti neve „elengedés” (latinul: indulgentia) volt. Ez azt fejezte ki, hogy Isten az Egyház által elengedi az ideigtartó büntetést. A magyar „búcsú” kifejezés arra utal, hogy az ember búcsút vesz a rá váró büntetéstől, Jézusnak az Egyház révén közvetített kegyelme által.

A Tyukászdomb, tehát, búcsújáró hely és kálvária is. Korábban – amíg nem volt itt sem a tizenégy kereszt, sem a kápolna – ez a név is megfelelt ennek a kiemelkedésnek. Ma már nem illik hozzá. Nevezük bátran a dombot Kálváriának! Mondjuk nyugodtan, hogy a Kálvárián lévő kápolnához jártunk búcsúra, merthízen a minap is ott voltunk a Kálvárián.

Szeptember 16-án, vasárnap a szovátai római katolikus gyülekezet tagjai búcsúra a Kálvárián lévő kápolnához indultak, ahová a lelkigyakorlat mellett a csodálatos táj is vonzza az embert. A Kálváriára, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a sóvidéki tájra.

El is jöttek sokan. Minden irányból érkeztek búcsújárók, akik könnyebben vagy nehezebben kapaszkodtak fel a meredek Kálvária tetején lévő gyönyörű kápolnához, amely a mellette álló erdei fenyőkkel együtt nemcsak festői látványt nyújt, de békét és nyugalmat is sugároz. Jó volt ott lenni. Jó volt hallgatni Köllő Tibor plébános nyugodt hangját, aki most először celebrált misét a Kálvárián. Jó volt együtt lenni.

Molnos Ferenc

Munkálatok a kórháznál

Már korábban hírt adtunk róla, hogy a szovátai kórház épülete két szárnyal bővül, s egyikben sürgősségi, a másikban gyermekgyógyászati osztály létesül.

A bővítés elkészült, az építő befejezte a munkát. A sürgősségi osztály be is van bútorozva, felszerelve a szükséges eszközökkel – sajnos a működési engedélyt még nem adta meg a minisztérium –, a gyermekgyógyászat viszont még bútorzat és orvosi felszerelés nélkül, üresen áll. A következő hónapokban ez is megoldódik. Tágas, szép, világos, külön fürdőszobákkal ellátott kórtermek állnak majd a kis betegek rendelkezésére. Némelyik ablakából a szomszédos játszótérre lehet látni.

A kórháznál még egy bővítésre készülnek, az udvar felé építenek még egy szárnyat. Az egészségügyi minisztérium ki is utalt egy 180 milliós támogatást, a többit az önkormányzat biztosítja. Várhatóan hamarosan nekifognak az építők a kivitelezésnek.

De addig is az önkormányzat új kerítést állított a játszótér felőli oldalon, s ugyanitt rendbe tette és térkövel kirakta a bejáratot. A mentőautó is – bármelyik oldalról érkezik – a bejáratig hajthat, s tolatás, fordulás nélkül a túloldalon tovább mehet. A gyalogos pedig – akár alkalmazott, akár beteg – tiszta cipővel léphet be az épületbe. Tehát munkálatok voltak és lesznek a kórháznál.

Valaki fogja

Az általunk megélt idővel úgy vagyunk, hogy életünk két végtelen periódusában tulajdonunk nekünk az általánosnál nagyobb figyelmet.

Az egészen kicsi gyermek az egyetlen kéz ujjain megszámlálható éveihez szívesen hozzáadja a hónapokat is, hogy nehogy egy szemernyivel is kisebbnek lássuk őt, mint amennyinek tudja ő magát.

A hajlott korú ember szintén csaknem percre számol, amikor a koráról beszél, és szinte versenyez hasonló korú társaival, hogy ki az öregebb.

E két végtelen között élők sem vagyunk közömbösek az évek múlására. Egy ideig örvendünk neki, mert szeretnénk mihamarabb felnőttekké lenni, aztán már nem lelkesedünk annyira, mert szembesülünk azzal, hogy minden elfutó perc a nekünk kiszabott időből telik el, és úgy érezzük, egyre pergőbben tűnnek el az évek, évtizedek, szinte észrevétlen kerülnek mögénk, és egyre kevesebb marad előttünk még. Megtanuljuk tisztelni az időt, a megélt tisztes kort. Különösebb felhajtás nélkül, csendesesen kalapot emelünk a tisztességben megőregedett előtt.

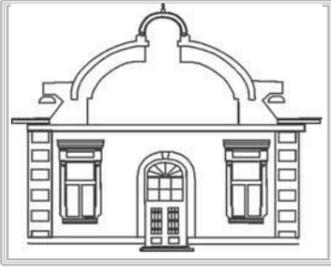
Így teszünk most Szovátá díszpolgára, Kusztos Endre előtt születésének 87. évfordulója (szeptember 27.) alkalmával is. Fejet hajtunk a megélt kor okán, és fejet hajtunk a kiteljesedett művészi pályá okán.

Nyolcvanhét év. Mi minden van benne! Öröm és bánat, remény és csüggedés, lelkesedés és kiábrándulás. És mennyi fájdalom! Típródás, megtöretés, elkeseredés. Hány fekete éjszaka, hány pokol hány bugyra! De erő is a holnaphoz, az újra meg újrakezdéshez. Menekülés egy ceruzavégnyi szénhez, s abba kapaszkodva kibírni, elviselni mindent.

„fehér villanás
fekete égen
kezem ki fogja
ki vezet szépen
ki az aki ma
reggeltől estig
feketimet
színesre festi”

Nyolcvan éves volt Kusztos Endre, amikor születtek a neki dedikált költeményem eme sorai. Azóta kerek hét év telt el, s örömünkre, az a bizonyos Valaki még mindig fogja a művész kezét. Hát fogja csak tovább!

Molnos Ferenc

Önkormányzati határozatok

7. sz. Határozat – Szováta város 2012. évi költségének módosításáról;

8. sz. Határozat – a 2011. Évi költségvetési számla 2012 június 30. egyenlegének elfogadásáról;

9. sz. Határozat – a Polgármesteri végrehajtó apparátus Szerkezeti felépítésének módosításáról;

10. sz. Határozat – egyes területek Szováta Város köztulajdonából a magánvagyonába való átvételéről közvetlen értékesítés céljából;

11. sz. Határozat – egy sürgősségi segítségnyújtás jóváhagyásáról;

12. sz. Határozat – a 73/2009 sz. Tanácshatározatnak a Szováta Város területén fekvő telkek kül-és bel-telekként való osztályozására vonatkozó 1 sz. mellékletének módosításáról;

13. sz. Határozat – a 16/2010 sz. Tanácshatározatnak, az egyes gazdasági tevékenységek engedélyezési feltételeit előíró 1,3-as pontjának módosításáról;

14. sz. Határozat – az ingázó pedagógusok utazási költségei visszatérítésének jóváhagyásáról;

15. sz. Határozat – az ADI ECOLECT MURES Tagsági Közgyűlésében Szováta várost képviselő személy mandátumának meghatározásáról;

16. sz. Határozat – a Domokos Kázmér Iskolaszövetkezet Igazgatótanácsába és az S. Illyés Lajos Általános Iskola Igazgatótanácsába a Helyi Tanács képviselőinek meghatározásáról;

17. sz. Határozat – a Szováta város Csopak testvértelepülésre utazó hivatalos küldöttsége összetételének meghatározásáról és az utazási költségek fedezésének elfogadásáról;

18. sz. Határozat – a Szováta város Tata testvértelepülésre utazó hivatalos küldöttsége összetételének meghatározásáról és az utazási költségek fedezésének elfogadásáról;

19. sz. Határozat – a városi köz-és magánvagyon terhére, illetve javára történő ingatlan eladások, valamint vásárlások tárgyaló és alkubizottsága összetételének aktualizálásáról;

20. sz. Határozat – a DN 13 D országút 0+000 km és 8+000 km közötti szakaszának a Közlekedési, Építkezési és Turisztikai Minisztérium képviseletében az Országos Útügyi és Autópálya Hatóság tulajdonából Szováta Város köztulajdonába és kezelésébe való átvételéről;

21. sz. Határozat – a városi tömegközlekedés szervezéséről szóló 8982/27.09.2010-as számú Szerződés 2-es számú Kiegészítőjének az elfogadásáról;

Városházi anyakönyvi adatok

Bejelentett újszülöttek: Demeter Imola (szülei: Demeter Levente és Demeter Ágnes); Todoran Laurentiu Sebastian (szülei: Todoran Ioan és Todoran Erzsébet); Kalányos Gellért Dávid (szülei: Kalányos János és Kalányos Margit); Bodó Adrienn (szülei: Bodó Zoltán és Bodó Ildikó); Albert Abigél Ágota (szülei: Albert László Róbert és Albert Szidónia Szilvia); Pop Daniel Petru (szülei: Pop Rázvan és Pop Maria); Truța Leonard Cristian (szülei: Truța Valentin és Truța Júlia)

Isten éltesse Öket!

Házasságot kötöttek: Fazakas Nimród (Parajd) – Erdős Biborka Krisztina (M. Eminescu lakónegyed N1/9 szám); Szász Levente (M. Eminescu lakónegyed I2/19 szám) – Sánta Kinga (Petőfi Sándor lakónegyed L2/4 szám); Bereczki József Zsolt (Petőfi Sándor lakónegyed E3/19 szám) – Lengyel Rozália (Petőfi Sándor lakónegyed A1/6 szám); Csíki István (Backamadaras) – Szombati Erzsébet (Rózsák útja 31/B szám); Májai Ferenc (Rakottyás utca 35 szám) – Kovács Tímea Erzsébet (Marosvásárhely); Fülöp Attila (Petőfi Sándor lakónegyed G1/7 szám) – Molnár Ildikó (Bekecs lakónegyed E/8 szám); Nagy József Zoltán (Mester utca 6 szám) – Birta Éva (Mester utca 6 szám); Sikó Árpád Csaba (József Attila utca 8 szám) – Sütő Zsuzsanna (Rózsák útja 16/A szám); Demeter Ferencz (Juhod utca 6 szám) – Palló Izabella (Csíkszereda);

Boldog házasságot!

Elhunytak: Mezei Ibolya (1955) – Petőfi Sándor lakónegyed D1/6 szám; Birtók Éva (1949) – Vármező; László Károly (1931) – M. Eminescu lakónegyed F/11 szám; Abodi Dénes (1925) – Tavasz utca 41 szám; Keresztes Rozália (1918) – Fő út 132 szám; Toós József (1952) – Hosszú utca 13 szám; Péter Ferenc (1932) – Tölgyes utca 1 szám; Orbán István (1956) – M. Eminescu lakónegyed L/13 szám; Sztítás Lukács Rozália (1927) – Csillag utca 38 szám;

Nyugodjanak békében!

Jó úton a Só útja

természetvédelmi területen található látványosságok. Több kilométernyi hosszúságban készülnek tanösvények oly módon, hogy minél kevesebb beavatkozással tegyék járhatóvá az erdőoldók számára mindazt, amit a természet itt bőkezűen adott. Már korábban létező, de az idők folyamán részben

Erős cseregerendából ácsoltak hidat a Medve-tóba befolyó esővizet szabályozó gát fölé, s ugyancsak cseregerendából készített keretbe rakták a lépcsőn és a sétányon a térkövet. Jól néz ki, és reméljük, időtálló lesz!

A Medve-tó partjáról is indul egy-egy összekötő szakasz, és becsatlakozik ebbe. Erre is igény van, mutatja a sok-sok láb által kiverő ösvény. Általa rövidebb úton és sokkal kényelmesebben lehet közlekedni gyalogosan a két tó között.

A Tivoli szálló és a Tivoli-tó közötti részen az úttest mellett földbevert cölöpökre épített járdán dolgoznak. Mellette a meredek mirt tövén-oldalán – mert a korábban lefektetett gázvezeték miatt

az úttesthez közelebb nem lehetett – ástak árkot a villanyvezetéknek. S mert az út felső szakaszán egy magánterület éppen az úttestig ér, kénytelenek voltak az út másik oldalán folytatni a járdát.

A munkálatoknak még az elején tartanak, de már látható, hogy Szováta arra törekednek, hogy

helybéli és idelátogatók jól érezzék magukat, s ha egy kis erdei barangolásra támad kedvük, akár esős időszakban is kényelmesen meglehet az.

Nem csak poén kedvéért választottam e címet, a terepen látottak alapján állítom, hogy valóban jó úton halad a Só útja.

Már korábban hírt adtunk róla, hogy a Só útja nevű beruházási terv kivitelezési munkálatainak elvégzése céljából a tervezők és az önkormányzat átadták a terepet a kivitelezőnek. Azóta több szakaszon is beindult a munka, s bár még rengeteg tennivaló van, az arra járó máris fogalmat alkothat róla, hogy sok változás lesz ott, ha a végére érnek az építési munkálatoknak.

Az önkormányzat által megnyert pályázat keretében olyan munkálatokat végeznek, amelyek révén jobban megközelíthetőek és megcsodálhatóak lesznek a Medve-tó és a többi tó körüli

vagy egészen használhatatlanná vált sétányokat is felújítanak, de olyat is építenek, ahol mindeddig csak a távokat szívesen rövidítő turisták, természetjárók lába vert ösvényt.

Egylőre a Tivoli szálló előtti – lépcsővel, hiddal épített, cserefa-gerenda keretbe fogott – sétányon dolgoznak. Itt korábban is volt híd, lépcső meg járda is, de az idők folyamán az egész együttes használhatatlanná, sőt, a híd veszélyessé is vált, s a mostani felújítás a révén a Tivoli utca elejétől itt bonyolítható le majd a gyalogos forgalom. Igen nagy szükség is van rá, mert a keskeny autópályán, ahol alig fér el két autó egymás mellett, amúgy sem volt helye a gyalogosnak.

Sebességcsökkentő csíkokat ragasztottak a gyalogátkelők elé

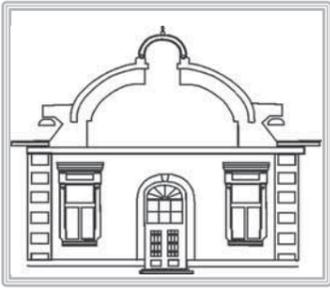

Régi igény Szováta, hogy az iskolák, óvodák előtti gyalogátkelőhelyek közelében a balesetveszély csökkentése érdekében valamely módszerrel lassításra készítsék az autósokat. Némelyek fekvőrendőrr használatát javasolták, de annak felszerelése során a felfúrásokkal károsodik az aszfaltborítás, télire pedig le kell szerelni, hogy ne tépje fel

hótalanításkor a hóéke.

Végül sebességcsökkentő, rezgőcsíkokat ragasztottak az aszfaltra nem csak a tanintézmények előtt, de csaknem valamennyi gyalogátkelő közelébe. A rezgőcsík figyelmezteti az autóst a lassításra, de hanghatása a gyalogost is figyelmezteti a közeledő járműre.

Reméljük, hasznosnak bizonyul!

Adresa Primăriei
Orașului Sovata:
Sovata, Str. Principală Nr. 155.
Tel: 0265 570 218
Fax: 0265 570 524
E-mail:
secretariat@primaria.szovata.ro

Conducerea Primăriei
Orașului Sovata
Péter Ferenc – primar
(0265 – 570218);
Hegy Mihály – viceprimar
(0265 – 570218);
Domokos András – secretar
(0265 – 570218);

Program audiențe
Primar: Péter Ferenc:
Marți – de la ora 11,00;
Viceprimar: Hegyi Mihály:
Miercuri – de la ora 11,00;
Secretar: Domokos András:
Joi – de la ora 11,00;

Anunț

privind obligația racordării la rețeaua de canalizare

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului României Nr. 188/28.02.2002, completată prin Hotărârea Guvernului României Nr. 325/21.04.2005, deținătorii de locuințe individuale sau colective ori de incinte în care se desfășoară activități socioeconomice, au obligația să se racordeze la rețelele de canalizare a le localităților.

Conform aceluiași prevederi legale, în situația în care deținătorii de locuințe individuale sau colective ori de incinte în care se desfășoară activități socioeconomice au deja sisteme individuale de colectare a apelor uzate – fose septice, puțuri absorbante –, aceștia vor lua toate măsurile sanitare necesare pentru dezafectarea lor, odată cu racordarea la rețelele de canalizare.

Persoanele fizice și juridice aflate sub incidența prevederilor legale, sunt rugate să se adreseze S.C. Servicii Tehnice Comunale S. A. S.C. Servicii Tehnice Comunale S. A.

Hotărârile Consiliului Local

Hot. nr. 7 – cu privire la modificarea Bugetului Local pe anul 2012;

Hot. nr. 8 – cu privire la aprobarea Raportului de analiză a execuției bugetului la 30 iunie 2012;

Hot. nr. 9 – cu privire la modificarea Organigramei aparatului de specialitate al Primarului Orașului Sovata;

Hot. nr. 10 – cu privire la trecerea din domeniul public în domeniul privat al Orașului Sovata a unor terenuri în vederea vânzării directe;

Hot. nr. 11 – cu privire la aprobarea acordării unui ajutor de urgență;

Hot. nr. 12 – cu privire la modificarea Anexei nr.1 din H.C.L. nr.73/2009, privind încadrarea terenurilor pe zone în intravilanul și extravilanul Orașului Sovata;

Hot. nr. 13 – cu privire la modificarea pct.1.3 din H.C.L. nr.16/2010, cu privire la aprobarea criteriilor referitoare la eliberarea autorizațiilor de funcționare pentru exercitarea unor activități comerciale;

Hot. nr. 14 – cu privire la decontarea navetei cadrelor didactice;

Hot. nr. 15 – cu privire la stabilirea mandatului reprezentantului Orașului Sovata în Adunarea Generală a Asociațiilor ADI „ECOLECT MUREȘ”;

Hot. nr. 16 – cu privire la aprobarea desemnării reprezentanților Consiliului Local în Consiliul de administrație al Grupului Școlar „Domokos Kazmer” și în Consiliul de Administrație al Școlii Generale „S. Illyes Lajos” Sovata;

Hot. nr. 17 – cu privire la aprobarea trimerii unei delegații oficiale în localitatea înfrățită Csopak precum și suportarea cheltuielilor de deplasare;

Hot. nr. 18 – cu privire la aprobarea trimerii unei delegații oficiale în localitatea înfrățită Tata precum și suportarea cheltuielilor de deplasare;

Hot. nr. 19 – cu privire la reactualizarea comisiei de negociere privind achiziționarea precum și vânzarea unor imobile din respectiv în domeniul public și privat al orașului;

Hot. nr. 20 – cu privire la transmiterea sectorului de drum național DN 13 D km 0+000 – 8+000 aflat în proprietatea și în administrarea Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, prin Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România S.A. în domeniul public și în administrarea Consiliului Local al Orașului Sovata;

Hot. nr. 21 – cu privire la aprobarea Actului adițional nr.2 la Contractul nr.8982/27.09.2010 de delegare de gestiune a serviciului de transport public local de persoane prin curse regulate în Orașul Sovata;

Drumul sării

MINISTERUL DEZVOLTĂRII
REGIONALE ȘI TURISMULUI

GUVERNUL ROMÂNIEI

UAT ORAS SOVATA

Comunicat de presă

DRUMUL SĂRII SOVATA – COD SMIS 3912

Proiectul "Drumul sării Sovata", finanțat prin Programul Operațional Regional este implementat de către Unitatea administrativ-teritorială Oraș Sovata și are o valoare totală de 7 120 695,98 lei, din care 4.720.059,54 lei reprezintă finanțare nerambursabilă. Programul Operațional Regional este implementat la nivel național de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului, în calitate de Autoritate de Management, iar la nivel regional de către ADR Centru, organism intermediar al programului ce monitorizează implementarea acestui proiect.

În data de 12.06.2012 a fost încheiat contractul de execuție a lucrărilor între Oraș Sovata și SC HE-BA CONS SRL, operator economic selectat în urma organizării unei proceduri de achiziție publică prin cerere de ofertă. Valoarea contractului de lucrări este de 3.173.604,59 lei (fără TVA), termenul de execuție asumat a lucrărilor fiind de 18 luni de la data ordinului de începere a lucrărilor emis de către Beneficiar. Predarea amplasamentului către Constructor a avut loc în data de 16.07.2012.

Lucrările prevăzute în proiect se desfășoară conform graficului de execuție, în primul trimestru urmând a se încheia construcția trotuarului tip podeț de-a lungul Traseului Tivoli 2, precum și reamenajarea Aleii Tivoli. În cadrul proiectului vor fi amenajate 6 alei de cură/trasee eco-didactice în lungime totală de aproximativ 2,8 km, 5 foioșoare de observație, un turn belvedere, 16 popasuri/ locuri de odihnă și observare a naturii în suprafață de aproximativ 9707 mp, 5 poduri/podețe, clădiri (pavilion de odihnă, grupuri sanitare) în suprafață de aproximativ 460 mp, respectiv dotări cu mobilier urban (banchete, coșuri de gunoi, elemente de informare și semnalizare), sistem de iluminat public și arhitectural, sistem supraveghere video.

Data apariției: 25.09.2012

FONDUL EUROPEAN
PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ

Regio

PROGRAM OPERATIONAL REGIONAL CENTRU

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Instrumente Structurale
2007-2013

www.inforegio.ro

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională

Date contact beneficiar - UAT Oras Sovata, 545500 Sovata, str. Principala nr. 155, tel. 0265-570218

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

A közüzemi díjak emeléséről pro és kontra

Áremelésre készül a közüzemek. A víz-, a csatorna- és a szemétdíjak emelésére.

S mivelhogy – mint bármelyik szolgáltató – egyoldalú döntéssel, egy egyszerű bejelentéssel ezt nem teheti meg, a törvény értelmében kénytelen a procedurális utat követnie: tervét jóváhagyatnia a

Versenyhivatallal, majd pedig az önkormányzattal. De mielőtt az önkormányzat az ügyben bármilyen döntést hozna, az érintettek elé kell tártani, közvitára kell bocsátani a tervet.

A közüzemek elindult ezen az úton, először a Versenyhivatallal jóváhagyatta az díjmelési tervét,

aztán benyújtotta jóváhagyásra az önkormányzatnak.

Magam először a szemétdíjak emelésének tervéről szereztem tudomást, s nyomban meghívtam a Sóvidék televízió stúdiójába egy beszélgetésre Síntean Florin igazgatót és Fábrián Zoltánt a szemétdíjgyűjtés és elszállítás feladatával megbízott

koordinátort, hogy nyilvánosan kibeszéljük a témát, s alkalmat adjak nekik indokaik felsorakoztatására. Akkor és ott a szemét volt a téma, a víz- és csatornadíjak emeléséről nem beszéltek.

A továbbiakban lakossági fórumot, úgynevezett közvitát szervezett az önkormányzat, ahol a köz-

üzemi szolgáltatások fogyasztói – magánemberek, lakótársulások, cégek – kifejhették álláspontjukat a közüzemi drágítási tervekkel kapcsolatosan.

Az alábbiakban e két eseményen kifejtett álláspontokról, elhangzott véleményekről olvashatnak egy összefoglalót. Molnos Ferenc

Igazgatói érvelés a televízióban

„Nagyon jó ötletnek tartom a közvélemény, a szóvátai lakosság tudomására hozni azokat az információkat, amelyek a vállalatunk köztisztasági tevékenységéről, annak uniós előírásokhoz való igazodásáról szólnak. E tevékenység keretében a szemétdíjgyűjtéssel és elszállítással igazodnunk kell minden uniós előíráshoz. Az uniós csatlakozásunk alkalmával országunk felvállalta – elsősorban a háztartási szemét begyűjtése és feldolgozása terén – ezen előírások alkalmazását. Ennek következtében, az uniós tagsággal együtt nekünk is alkalmaznunk kell azokat a szemétdíjgyűjtési mechanizmusokat és főként a szemétdíjgyűjtés azon módjait, amely az egyesült Európában már honosak. Ez egyrészt nagyobb kiadásokat jelent, másrészt az egyes emberek civilizációs szintjének emelkedését is jelenti, ami által csatlakozhatunk Európa azon részéhez, amelyet szeretnénk utolérni. Ebben a helyzetben az ezzel kapcsolatos román törvényeket is az uniós előírásokhoz kellett igazítanunk. Így aztán olyan költségek keletkeztek, amelyeket akarva, nem akarva el kell viselnünk.”

„Ahogyan önök is tudják, Szóvát viszonylag nagy távolságra fekszik a megyeszékhelytől. Emellett, az uniós előírások alkalmazásával szóvátai szeméttárolót, ahogyan más települések szeméttárolóit is felszámolták, és a marosvásárhelyi központi tároló is mintegy három-négy év óta zárva van. A segesvári is bezárás előtt áll, nem fogad tőlünk szemetet. Ennek következtében kénytelenek vagyunk a szóvátai szemetet Aranyosgyéresre szállítani. A távolság oda-vissza mintegy 250 km. Ez hatalmas költségeket eredményez, amelyeket változatlan szemétdíjakkal a vállalat már nem bírja elviselni. Azok a szerződési feltételek, amelyekkel cégünk átvette ezt a feladatot, előírtak egy olyan kötelezést, amely nem engedte szemétdíjak emelését két éven belül. Azóta majdnem három év telt el, és egy olyan szemétdíjat használtunk, amely fele volt a Szászregényinek, Segesvárinak, s egyharmada vagy egynegyede a Székelyudvarhelyinek. Ez végül nehéz anyagi gondokat okozott a cégnek.”

„A marosvásárhelyi szeméttároló éppen azért számolták fel, mert nem felelt meg az európai normáknak. De különben is éppen meglett. Nekünk volt egy szerződésünk a marosvásárhelyi

teleppel, de annak is másfél éve lejárt a határideje. Marosvásárhely is akárcsak a többi Maros megyei település kénytelen a szemétdíj Aranyosgyéresre szállítani. Az aranyosgyéresi tárolót is ezen az őszön be fogják zárni. Ennek következtében a megyei tanács a Fehér megyei Marosújvár szeméttárolóját ajánlotta figyelmünkbe, amely nagyjából azonos távolságra van, mint az aranyosgyéresi. Ez nagyfokú szállítási költséget és kocsit jelent. Gondolják el, milyen könnyű volt ezelőtt három, négy évvel, amikor a szóvátai szeméttárolót használhattuk, jóval kisebb költségekkel, és időben is mennyivel hamarabb végezhetünk. Nem volt szükség túlórák igénybevételére, éjszakai munkára, mert sokkal könnyebben elvégezhető volt. De ahogyan korábban mondtam, a szemétdíjgyűjtés európai útjára kellett térnünk.”

„En a rendelkezésünkre álló információk alapján, amelyek a megyei vezetőség felől érkeztek, elmondhatom, hogy a Maroszentpálon most épülő szeméttároló, amely mintegy 80 km-re, tehát elég messze van Szóvátától, építési határideje ennek az évnak a végén lejár. Én ezt az építkezést mintegy két hónappal ezelőtt Fábrián Zoltánnal együtt meglátogattam, és az ott látottak alapján szkeptikus vagyok az év végi befejezését illetően.”

„Az ottani szeméttároló és feldolgozó telep teljes mértékben megfelel majd az uniós követelményeknek. Ott csak szelektíven gyűjtött háztartási szemetet fogadnak. Mint ahogyan mondtam, a jövő évben megnyílnak, de azt tudni kell, hogy jelentős használati díjakat leszünk kénytelenek fizetni érte. Még nem tudható, hogy pontosan mekkorákat, de bizonyosan jelentőseket, amelyek

a szállítási költségek mellett be fognak épülni az általunk használt szemétdíjba.”

„A költségeink majdnem megkétszereződtek. Ahhoz, hogy jó körülmények között és igényes minőségi feltételekkel láthassuk el ezt a feladatot, ahhoz megfelelő anyagi háttérre van szükség. Mindaddig egy 31,31 lej/köbméteres árral dolgoztunk. Van egy országos normatív, amely szemétdíjként havonta száz liter háztartási szemét termeléssel számol. Ez azt jelenti, hogy egy személy havonta 31,31 lejt fizetett a szemétdíjért. Ez az ár 2009-ben az akkori körülmények között volt kiszámítva, és azóta nem változott. Mint már mondtam, a szerződésben foglaltak nem tették lehetővé az ár igazítását a megváltozott kiadásokhoz. A cég részvényesei más forrásokat voltak kénytelenek megmozgatni, hogy a szolgáltatás működhessen. Most egy olyan ár kialakításán dolgozunk, amely elviselhető a lakosság számára is, de amely legalább részben fedezi az elmúlt három évben ez okból felgyűlt veszteségeket. Mondhatok egy példát: az elmúlt évben ebből a cégnek 4 milliárd 320 millió lejes vesztesége volt.”

„A mi áremelési kezdeményezésünk, egy alapos indoklás alapján történt, amelynek részei könyvelési kivonatok, melyek az említett eredményre vezetnek, arra a szemétdíjra, amelynek jóváhagyását kértük a helyi tanácstól, és amely kizárólag a költségek fedezését tartalmazza, nincs benne egyáltalán profit. Megelégszünk ennyivel, mert az áremelés amúgy is kellemetlenül érinti a lakosságot, sokkot jelentene számára hirtelen egy igen nagyarányú áremelés. Én azt mondom, mindezzel a személyenkénti szemétdíj havi 7 lej körül lesz, ami mégsem

Közvitán a közüzemi díjcsabások emelése

Szóvátán a közüzemi díjcsabások emelésére készül a szolgáltató. Az önkormányzat közvitára bocsátotta a közüzemek tervét. Közvita. Mint neve is mutatja: közös vita. Több ember, több látószög, több vélemény. És természetesen vita.

A hivatalosan Servicii Technische Comunale nevű vállalat, azaz a STC nálunk Közüzemek néven ismeretes. Megőriztük tehát a régi magyar elnevezést, amely nevével is utal a tevékenység közösségi vonatkozására, hiszen a közösség számára végez szolgáltatást. Bizonyos közösségi javakat kap kezelébe, hogy maradéktalanul elláthassa a feladatát. De hát mi is az a feladat? Röviden: a közösség jó minőségű ivóvízzel való ellátása, a szennyvizek elvezetése és tisztítása és a keletkezett háztartási és egyéb szemét elszállítása. E feladatok ellátására kapta kezelésébe az önkormányzat révén a közösségtől a víztisztítók, a szennyvíztisztító állomást, a várost behálózó víz- és csatornahálózatot.

S mivelhogy közös tulajdonnal dolgozik, egymaga nem is szabhatja meg szolgáltatásának árát. Valamennyi szolgáltatási díját végső fokon csupán az önkormányzati testület döntése révén módosíthatja. De előbb a Gazdasági Versenyhivatalnál kell megvédenie, könyvelési tételekkel, számításokkal bizonyítania az emelés mértékének szükségességét, majd lakossági fórumon közvitára bocsátania. A Versenyhivatal gazdasági szakemberei azt vizsgálják, hogy milyen minimális díjcsabással képes ellátni maradéktalanul a feladatát a hozzá forduló vállalat. A lakossági vitán megjelentek fogyasztóként nem ennyire hűvös szakmai véleményt fogalmaznak meg. Nem is tehetik, hiszen az ők zsebükre megy az áremelés. Természetes, hogy tiltakoznak, s keresik a közüzemi vezetők érvelésében a gyenge pontokat. És találnak is. Mert nehéz elhinni azoknak az óriási veszteségeknek a felhalmozását, amelyekről ők beszélnek. Hiszen akkor jótékonyági intézményként dolgozott volna a szerződéskötéstől elmúlt több mint két évben. Ezt azért túlzásnak vélik. Továbbá elvitatják a lakosságra elszámolt szemétdíjnyújtást is. Napra lebontva, úgy érzik, ennyit ők nem termelnek. És összehasonlításokat végeznek a más településeken alkalmazott közüzemi díjakkal.

A közüzemi igazgató a szemétdíj szállítási távolságának megváltozásával, az üzemanyag és energiaárak jelentős változásával, a korszerűsített vízüzemek és szennyvíztisztító megnövekedett kiadásaival érvel. A szóvátai szeméttároló – ahogy a megye többi településén is – uniós nyomásra bezárták, s kénytelenek a Kolozs megyei Aranyosgyéresre hordani a szemetet. Egyelőre oda, de az is mindjárt megtelik, s akkor a Fehér megyei Marosújvár lesz a célpont mindaddig, amíg a Maroszentpálon készülő megyei szeméttárolót és feldolgozót befejezik és használatba adják. Ráadásul ott nem kis tárolási díjat kell fizetniük. – Amikor megszabták a jelenleg érvényben lévő szemétdíjat, csak a helybéli szeméttároló kellett vinnünk, és ingyen lerakhattuk ott – mondja az igazgató. – Ez mennyivel kevesebb költséget és időt jelentett! A víz- és csatornadíjak emelésének szükségességét is a megnövekedett költségekkel magyarázza.

A vita tulajdonképpen arról folyik, hogy ily mértékű emelésre van-e szükség, hogy az emelés elviselhető-e a lakosság számára. Mert nemcsak ezek terhelik, hiszen miközben jövedelmük nem emelkednek, emelkedik viszont az életfenntartás valamennyi költsége. Az energia árak is mindegyre emelkednek, s velük együtt ismét meglódultak az élelmiszerárak is. És nem csak azok.

De hát tulajdonképpen mennyi-ről mennyire emelné díjait a Közüzemek? Köbméterenként 3 lej 42 baniról 3 lej 84 banira emelné a vízdíjat. Ez tartalmazza az áruforgalmi adót is. A lakosság számára a havi szemétdíjat pedig 3 lej 88 baniról 8 lej 55 banira változtatná. A cégeknek pedig köbméterenként 46 lej 57 baniról 103 lej 94 banira emelné. Ezek szintén ÁFA-s árak. Míg a vízdíjakkal 42 banis, 12,3 %-os emelkedést terveztek a közüzemek, a szemétdíjakkal sokkal jelentősebb 4 lej 67 banis, 123 %-os a lakossági havidíj, illetve 57 lej 37 banis, 123,19 %-os a cégeknek köbméterenként számolt díj.

A vita megtörtént. Az önkormányzati testület jelen lévő tagjai hallották az érveléseket. A testületben majd maguk is megvitatják és döntést hoznak róla, hogy mellett, hogy a szolgáltatás tovább működhessen, de a lakosság számára is elviselhető legyen, milyen közüzemi díjakkal kell számolnunk az elkövetkező időszakban.

Takarítják a temetőket

Az őszi beálltával temetőrendezési munkálatokat végez az önkormányzat.

Korábban az illyésmezői temetőt tették rendbe, aztán pedig Iszujkában adtak barátságosabb külsőt a temetőnek. Kaszáltak, bokrokat, fákat vágtak, nyestek, összegyűjtötték és elhordták a szemetet.

Sorra kerül a többi is. Időről időre akad bármelyik temetőben

tennivaló. Az aszály ellenére be-
nőtte a gaz. A füvet, a kórókat le
kell vágni, összegyűjteni, elszál-
lítani. A hantok között könnyen
elszaporodó bokrokat, fákat meg
kell állítani a hódításban.

A sírhantok gondozása viszont
a hozzátartozók feladata. Az ősök
iránti tisztelet mindannyiunkat
kötelez, hogy rendben tartsuk
sírhelyeiket, rendben tartsuk te-
metőinket.

Erdősítésre lehet pályázni

Szeptember 3-ától fogadja a
kérvényeket a Vidékfejlesztési és
Halászati, Kifizetési Ügynökség
azoktól, akik támogatást igényel-
nek erdősítési, öntözési, talajjavítási,
vagyis nem mezőgazdasági befektetéseket
célzó projektekre.

A mezőgazdasági területek erdősítésére
vállalkozók szeptember 3–28. között
több mint 131 millió euróra pályázhatnak
a 221-es intézkedés keretében.

Térségünkben mindaddig csupán
kevesek vállalkoztak erdősítésre.
Többeket inkább az erdővágás érdekel,
kevésbé a telepítés.

– Erdemes-e megművelésre vagy
legeltetésre is alkalmatlanná vált,
leromlott mezőgazdasági terüle-

teinket erdősíteni, ha a telepítés
költségeit megtéríti az állam?
– kérdeztük Lázár Antal erdőmérnököt.

Ő pedig határozottan érde-
mesnek tartja. Szerinte az erdőtelepítés
egy hosszú távú, de jó befektetés,
amelynek igazi gyümölcsseit valójában
a telepítő gyermekei, unokái élvezhetik.
Az erdőgazdálkodásnak ugyan meg
vannak a maga költségei, de az első
néhány évet leszámítva, az erdő
folyamatosan hasznot termel az illetőnek.

Szintén ebben az időszakban
nyújthatók be az ügynökséghez
a kisvállalkozások létesítését és
fejlesztését célzó pályázatok a
312-es intézkedés keretében.

Munkálatok a Parajdi úti iskolánál

Már korábban hajszalpedések
jelentek meg rajta, a nyáron viszont
megszakadt a Parajdi úti iskola
fala. Az épület középső része alatt
megroskadt a talaj, s ennek okán
megereszkedtek a tartófalak. Sürgős
beavatkozásra volt szükség, egyrészt,
hogy elejét vegyék a további károsodás-
nak, másrészt, hogy biztonságos körülmények
között végezhesék itt a továbbiakban is
az oktatási tevékenységeket.

A beavatkozási munkálatok során
kiderült, hogy az épületnek erős alapot
készítettek annakidején az építők, de
a laza talajban az aszály olyan változásokat
hozott létre, hogy mégis megroskadt a
föld. Most nagyon mélyre aláástak egy
szilárdabb réteget, és egy kemény
betonalappal alulról megerősítették a
sérült részt. A

további munkálatokat már gyorsan
elvégzik az építők.

A kényeszerű beavatkozás kissé
kényelmetlenné tette az iskolakezdést
az itteni diákok számára, hiszen amíg az
építők be nem fejezik a munkálatokat,
a Fő úti gimnázium épületét lesznek
kénytelenek igénybe venni. Szerencsére
iskolabuszszal megoldható a szállításuk
naponta az iskolába és vissza mindaddig,
amíg az építők be nem fejezik a munkálatokat,
biztonsággal használhatóvá nem teszik az
épületet.

A váratlan kiadásra az önkormányzat
költségvetésében átcsoportosításra
került sor. Az S. Illyés Lajos Általános Iskola
tervezett bővítési munkálatainak
elkezdését miatta kénytelenek voltak a
tavaszra halasztani.

Ingyenes kórházi segédápolói szakképzés

A Bethlen Gábor Alap segítségével a
gyulafehérvári Caritas kórházi segédápolói
szakképzést indít Szovátán. Samu Imola,
kapcsolattartó személy elmondása szerint,
a képzést egész Maros megye szerte
meghirdetik, mégis a helyszínt azért Szováta
adja, mert sokan jelezték az itt élők
közül, hogy ha lenne rá egy mód,
jelentkeznének a tanfolyamra.

A néhány hónapos képzés 240 óra
elméleti és 480 óra gyakorlati oktatást
foglал magába, heti két alkalommal
8-8 órára felosztva. Mint tudjuk, a
Gyulafehérvári

Caritas egyik fő tevékenysége az
otthoni beteggondozás, azonban fontosnak
tartják az ápolói szakma társadalmi
elismerését is, ezért szerveznek ilyen és
ehhez hasonló képzéseket. A tanfolyamot
elvégzők az Európai Unió által elismert
oklevelet kapnak.

Az érdekeltek szeptember 25-ig
jelentkezhetnek a 0747-912.821-es
telefonszámon vagy a Gyulafehérvári
Caritas otthoni beteggondozó központ
irodájában hétfőn, kedden és szerdán
9-11 óra között illetve személyesen
Samu Imolánál.

Megtizedelte az aszály a fákat

Megtizedelte az aszály Szovátán a
Tavaszi utcában és Fő úton az út
mellé tavasszal ültetett fákat.

Az önkormányzat a járdák felújítása
mellett ezzel a fasorral a helybéli-
ek és az ide látogatók számára szebbé,
kellemesebbé akarja tenni a város
ezen részét. Ha majd életre kapnak és
megerősödnek az itt ültetett fákat,
bizonyosan kellemesebb lesz alattuk
eljárni, sétálni. Az autóval közlekedők
számára is szép nyújt két oldalt egy-
egy árnyas fasor, s az ide látogató
turistákban is a jelenleginél sokkal
kellemesebb első benyomást kelt
érkezéskor Szováta látványa.

A látvány terén remélt pozitívumok
mellett az sem elhanyagolható, hogy
ezek a fákat dús lombú koronájukkal
hangfogóként és porfogóként is műkö-
dnek majd. Az egyre nagyobb forgalom
látán ezek egyáltalán nem mellékes
szempontok, hiszen évről évre nagyobb
porral, zajjal jár a mai világban a közle-
kedés. És egyre nagyobb mennyiségű –
számunkra mérgező hatású – széndioxid
kibocsátással, aminek feldolgozására,
semlegesítésére csak a növények képesek.

Jó ötlet, tehát, fákat ültetni az
utak mentén. Különösen településeken.
A ma ültetett csemeték-

ből várhatóan holnap, holnapután
fák lesznek. De addig is nagyon sok
vízre van szükségük. No, meg ápolásra
és pótlásra, a kiszáradt fák helyébe
tavasszal újakat kell ültetni.

Az önkormányzat dolgozói a nyár
folyamán autóval hordták a vizet,
hogy az útszélre ültetett virágokat és
fákat életben tartsák. Ahol az ott lakók
is öntöttek egy-egy vödör vizet a fiatal
fák tövére, többen megmaradtak.

Az elmúlt évek során faültetés után
csupán a felelőtlen emberek ártó keze
szokott kárt tenni a fiatal fáknak,
lám, most a szélsőséges időjárási vi-
szonyokkal is meg kell küzdeni.

Csak reménykedhetünk, hogy még az
őszi folyamán véget ér az aszályos
időszak.

De nem csak a cseme-

tékben tett kárt a szélsőséges idő-
járás. Sóvidéken, akárcsak ország-
szerte, amerre nézünk, kiszáradt fákat,
a még zöldellők közé barnára aszott
fakoronák látványa zavarja a látványt.
Ez nem azt jelenti, hogy számukra
korábban érkezett a levelet barnító,
majd elhullató ősz, hanem az elmúlást.

Szomorú az egyes fák halálát
látni, még szomorúbb, ha tömegesen
száradnak ki.

A kiszáradt fák fertőzőgócokként
is működnek. Ajánlatos mielőbb
kivágni őket, hogy meg ne betegsék a
többiek. Szovátán is több kiszáradt
fenyő kerül kivágásra.

A lakott településeken, épületek
közeliében nyilván több bonyodalommal
jár a kiszáradt fák kivágása úgy,
hogy minél kevesebb sérülést okozzon
abban a környezetben. Elég sérülés
lesz majd a hiányuk!

Változás a DK bejáratánál

A Domokos Kázmér Iskolacsoport
bejáratánál hídépítési és térkövezési
munkálatokat végzett a szovátai
önkormányzat.

Itt korábban többször is gondot
okozott nagyobb esőzésekkor az egykori
malomárok medrében nem férő víz,
amely az alacsony hidaknál nem
egyszer kiöntött.

Az önkormányzat most 100 cm
átmérőjű csövekkel új hidat épített,
majd az egész területet kirakta
térkövekkel, tágasabbá tette.

Megszoktuk, hogy a DK-nál mindig
épül, mindig változik valami. Ami
most épült apróságnak tűnik, de nem az,
hiszen általa kényelmesebben,
jobb körülmények között látogatható az
új tanévtől ez az iskolaközpont.

Az erdélyi „Tündérkert” énekes misszió nyári kalandja

A Marosszéki Kodály Zoltán Gyermekkar első díjat nyert a bécsi Summa Cum Laude Nemzetközi Kórusversenyen

Amikor a székely ruhás értelmes, lelkes gyerekekből álló kórust valaki meglátja a bécsi verseny győztesei közt a Wiener Konzerthaus zsűfőlégiáján megteelt pazar aranytermében, senki nem gondolná, hogy ezek a csillogó szemű gyerekek a világnak egy olyan pontjáról érkeztek, ahol a mindennapok sokszor igen nehéz körülmények közt, embert próbáló küzdelemben zajlanak. Kultúránk, műveltségünk, hitünk a kincsünk – ez nemcsak megtart, de lehetőségeket teremt: egyenlővé tesz a világ bármely országából érkező együttesek gyermekeivel, fiataljaival.

A Marosszéki Kodály Zoltán Gyermekkar a felső-nyárádmonti falvak – Nyárádrémete, Nyárádköszvényes, Mihháza, Deményháza, Székelyhodos, Jobbágytelke – és Szováta gyermekeiből áll, olyan gyerekekből, akik hálásak a tanításért, odaadóak és lelkesek.

Meghívást kaptunk hangfelvételeink alapján a Summa Cum Laude nemzetközi zenei fesztiválra és versenyre, amelyet 6. alkalommal rendeztek meg Bécsben. A világ 5 kontinenséről 19 országból 34 ifjúsági és gyermek-együttes, 1600 fiatal érkezett a zenei fesztiválra. A versenyen kategóriánkban, a gyermek és ifjúsági egyneműkari kategóriában nemcsak a magyarságot, Romániát képviseltük, hanem egyetlen európai kórusként egész Európát is. A többi együttes Ausztráliából, Új-Zélandból, az USA-ból, Kínából, Japánból, Dél-Afrikából érkezett. Mindez csak növelte meglepődésünket és az eredmény értékét, amikor megtudtuk, hogy az új-zélandi Cantala leánnyal együtt megnyertük a versenyt. A nagyszerű rendezvény a kedves bécsi szervezők precizitásáról, rugalmasságáról, emberségéről, szociális érzékéről árulkodott: a versenyteljesítmény helyett a találkozón, a muzsika öröme, a fiatal együttesek fej-

lődsére való motiválásán volt a hangsúly.

Csodálatos helyeken volt alkalmunk énekelni: az Európa legjobb hangversenytermeiként számon tartott Musikverein-ban (ahonnan az újról hangversenyt közvetítik), ez volt maga a verseny helyszíne, illetve a csodálatos Wiener Konzerthausban, ahol pedig a győztesek gálahangversenye zajlott. Mindkét helyszín pazarul gyönyörű befogadó közege volt az odaillően igényes muzsikának. Annak ellenére, hogy hatalmas koncerttermekről van szó, az elbűvölő akusztikai viszonyok megkönnyítették a szép kórushangzás létrejöttét. Énekelünk még – egy-egy órás hangversenyt adva – „A Muzsika Háza” nevű Európa-hírű interaktív zenei múzeum csodálatos akusztikájú belső udvarán, illetve a Karlsplatzon (Európa legnagyobb tere) és a szintén zengő akusztikával megajándékozó Karls-templomban. Olyan hangzó élményeink születnek, melyeken soha nem fogunk elfelejteni. De ugyanígy feledhetetlen élmény a nyitó ünnepség a Bécs szimbólumának számító Stephansdombban, a záró ünnepség és fogadás szintén az összes együttes részvételével a Városháza díszes nagytermében, a „workshopok” (műhelyfoglalkozások) a bécsi Zeneakadémián, zsűritagok vezetésével, köztük Simon Carrington, a King's Singers együttes egykori tagjával. Az exkluzív helyeken elköltött vacsorák újabb élményeket adtak Bécs atmoszférájából: jártunk a Rathauskellerben, a Wienerwald étteremben, az Esterházy-pincében. Ez utóbbi helyen tudtuk meg az eredményt a verseny napjának estéjén – volt nagy sírás, nevetés, örvendezés...!!! Vacsora után zengett Bécs belvárosa, a Burg és környéke a székely ruhás gyerekek spontán örömeinek kíséretében,

melyet pillanatok alatt turisták tömege követett kamerákkal felszerelve.

Sokan kérdezték, amikor hazajöttünk, hogy mit énekelünk. Csupa JÓ magyar művet! Büszkék voltunk rá, hogy a győztesek gálahangversenyén úgy konferálták be minket, hogy „ez az a kórus, mely Magyarországot képviseli”. Hogy ez elszólás volt vagy a magyar művekről jutott eszébe a bemondónak, nem tudjuk, de számunkra szívet melengető mozzanattá vált, és némiképp átértékelte, hogy célunk teljesül. Mi ugyanis azzal a céllal megyünk nemzetközi kórusversenyekre, hogy megmutassuk a világnak, hogy Romániában él egy erőteljes magyar kisebbség, mely a magaskultúrában is meg tudja fogalmazni magát magyarként. Az is felemelő volt, amikor a gálahangverseny délutánján a Wiener Konzerthausban gyakoroltuk a fesztivál himnuszát – 19 ország

34 együttesének 1600 énekes – és Simon Carrington, aki a zsűri szakmai színvonalát meghatározta, vezényelte a fesztiválhymnuszt. Egy-egy szólórészt a legjobb eredményt elért kórusok énekeltek, s Carrington a próbán miniket így szólított: „Kodály”, amikor felmutatott ránk az első emeleti páholyba. Jól esett, hogy ebben a sokszínű nemzetközi közegeben mi vagyunk „a” „Kodály”.

Közvetlenül a 20 perces versenyprogram után a zsűri-elnök, Erwin Ortner gratulált „a nagyszerűen előadott magyar programhoz”. A két kötelező osztrák mű után (Mozart: Abécé-nóta és Herwig Reiter, mai szerző Bitte, Betti c. nehéz és izgalmas műve) valóban kizárólag magyar szerzők műveit énekeltek. Orbán György: 6. miséjének fennséges Gloria tételét, Dudás Nóra, debreceni egyetemista kiváló zongora-közreműködésével. Ezt a művet a gyerekek az első próbától kezdve rajongva szerették. Ezt követte Kocsár Miklós: Salve Regina c. csodálatos darabja, melyet a zeneszerző Rozgonyi Éva Liszt-díjas karnagnak ajánlott, aki a Marosszéki Kodály Zoltán Gyermekkar mindkét karvezetőjének szeretett mestere. Nagy áhítattal és odaadással énekeltek a gyerekek ezt a művet – az erdélyi magyarság szívéhez Mária közel áll, öröm volt rábukkanni erre a fénytel teli műre. Ezek után két folklór darab következett Kodály Zoltántól: Gergely-járás és Táncnóta. Az élő népdalok földjén autentikusak ezek a művek a gyerekek szájából.

A zsűri nevében Markus Obereder, a salzburgi Mozarteum Zeneakadémia professzora szól a karvezetőkhöz, mind az öt zsűritag észrevételeit továbbítva. Sok biztatást kaptunk, ezek szerint kórusunk jellemzői: szép kórushangzás, tiszta intonáció,

változatos program, impresszív, őszinte, kifejező előadás, nehéz darabok, muzikális megformálás, jó zongorista. Külön ajándék volt Simon Carrington bensőséges gratulációja a gála végén: két kezét összetéve hajolt meg a székely ruhás gyerekek és karnagyaik előtt.

Czakó Gabriella, az első karnagy a felkészülési folyamatban s a versenyen is megmutatta, hogy szakmai felkészültsége mellett milyen csodálatos pedagógus. Olyan módon hozza ki a gyerekekből a legtöbbet, hogy mindvégig meg tud maradni az élményszerű muzsikálásnál, mindvégig a játék, az élmény, a jókedv jellemzik a próbákat, egy pillanatilag sem érzik a gyerekek a teljesítmény-kényszert. Ez az oldott, felszabadult éneklés a verseny-szituációban is hajlékonysággal, muzikalitással ajándékozza meg a kórust. Gabi néni mindig lelkesít, biztat, bátorít, és óriási találékonysággal új és új próbálkozásokkal, a gyerekek számára észrevehetetlen módszerezéssel, mindig belőlük kiindulva, a legtermészetesebb úton emeli magasabb szintre a kórust. Hálás vagyok, hogy együtt dolgozhatok vele, részese lehetek annak a csodának, ami a keze alatt megszületik.

Hálásak vagyunk mindazoknak, akik támogatásukkal hozzájárultak a kórus működéséhez és utaztatásához: Nemzeti Kulturális Alap, Bethlen Gábor Alap, Balassi Bálint Intézet, MOL Románia „Segíthetek?” programja, a szovátai, a nyárádrémetei, a székelyhodosi önkormányzat, a Boldogasszony Iskolánővérek rendje, Fertőhomok község lakói, bécsi magyarok, szovátai, nyárádmonti cégek, magánszemélyek. Összefogásból, odaadásból, szorgalomból, szakmai hozzáértésből remény születik, mely bizonyosságot ad a jövőről és eligazít a jelenben. Nagy Éva Vera

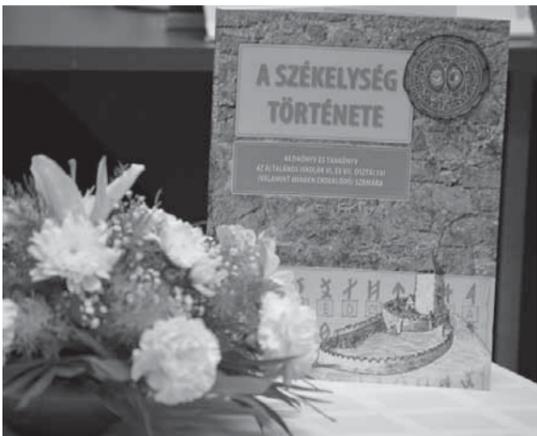

Elkészült a tankönyv a székelység történetéről

Az új tanévtől már kézbe vehetik *A székelység története* című alternatív tankönyvet a székelyföldi magyar nyelvű iskolákban tanuló diákok. A közel 200 oldalas, színes illusztrációkban bővelkedő kötetet szeptember 18-án, kedden mutatták be a csíkszeredai megyeházán. A tankönyv Hargita Megye Tanácsa és Kovászna Megye Tanácsa támogatásával, valamint Hargita Megyei Tanfelügyelőség koordinálásával készült, szerzői székelyföldi történészek. A kötet újdonságnak számít, mert mint a szerkesztők és a kiadó az előszóban fogalmaznak, „ez idáig nem jelent meg székelységtörténeti tankönyv, de az eseményeket napjainkig követő székelységtörténet sem”. Az általános iskolák VI–VII. osztályosainak szánják, akik választható tantárgyként tanulhatják a székelyek történetét, de minden érdeklődőnek, így a felnőtteknek is ajánlják. 3500 példányban nyomtatták ki Hargita megyei iskolák számára, és 2500 példányt nyomtatnak október folyamán Kovászna megyei tanintézetek diákjainak.

Ferencz-Salamon Alpár megyei tanácsos, volt főtanfelügyelő szerint ez a tankönyv érthető és olvasható stílusban tárgyalja a székelység történelmét a legrecentebb időktől napjainkig. Ferencz S. Alpár bemutatta szerzőtársait: Forró Albert, Hermann Gusztáv Mihály, Kádár Gyula, Mihály János, Novák Csaba Zoltán, Novák Károly István, Orbán Zsolt, Sepsiszéki Nagy Balázs, Sófalvi András, Sztáncsuj Sándor József; szerkesztői Ferencz S. Alpár, Hermann Gusztáv Mihály, Novák Károly István, Orbán Zsolt; illusztrálta Gyöngyössi János. A borítón látható térképek Tamás Sándor gyűjteményéből származnak.

„Volt egy dilemmánk: mennyire szóljon általános iskolásokhoz, és mennyire szóljon mindenkihez. A munka során kiderült, hogy óriási az igény a székelységtörténeti kézikönyv megírására, ezért úgy szerez-tettük a kötetet, hogy élvezetes olvasmány legyen szülők, nagyszülők és bárki más számára” – mondta

A székelység történetét bemutató tankönyv tehát megszületett. Mindannyian kíváncsiak vagyunk rá, szeretnők a kezünkbe venni, s elmerülni abban a világban, amely valaha a miénk volt, s amelyet e könyv most megidé. Korábbi olvasmányainkkal szeretnénk összevetni, ismereteinket általa megerősíteni és kiegészíteni.

De ne felejtsük el, hogy tankönyvről van szó, s mint ilyen elsősorban a gyermekek kezébe való, hogy ők is megismerhessék, iskolában is tanulhassák nemzetünk történetét.

A kérdés, hogy mikor jut el a szóvatai iskolások kezébe ez a kiadvány, s mikor kerül be a tanrendbe a szóvatai iskolákban?

Tennünk kell érte, hogy ez mihamarabb megtörténjen!

Molnos Ferenc

Hermann Gusztáv Mihály történész, a kötet egyik szerzője, fő szerkesztője. Hozzátette: a kötetet a Magyar Tudományos Akadémia irányelveinek megfelelően szerkesztették, ami miatt számít kritikákra radikális körök részéről, de ehhez ragaszkodnak.

„Az elmúlt évtized kiadványai közül talán ennek lesz a legnagyobb hatása, hiszen elsősorban azokat szólítja meg, akik Székelyföldön a jövő társadalmát fogják képezni. Bízom benne, hogy nemcsak történelmi ismereteik bővülnek majd e tankönyv révén, hanem a szülőföld iránti szeretetük is nőni fog. Nagyon fontos, hogy a székelység tisztában legyen múltjával, hogy a jövőjét tudja építeni, erre szolgál e hiánypótló kiadvány” mondta Nagy Balázs történész, a kötet egyik szerzője, aki a székely összefogás példáját is hangsúlyozta, hiszen a szerzők és szerkesztők Hargita és Kovászna megyeiek, valamint maroszsékiek. „Fontos, hogy a két megye Székelyföldben gondolkodik, és ne feledkezzünk meg a szórványról sem: eljuttatjuk a tankönyvet az aranyoszeiki magyar diákoknak is” – mondta a történész.

„Szeretnénk hasonló projektekkel foglalkozni, például a térség földrajzát és természetrajzát is megismertetni a székelyföldi diákokkal” – jelentette ki Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke. Szerinte a cél a székelyföldi diákok regionális identitásának erősítése. „Ha a fiatalok megismerik közösségük múltját, gyökereiket, akkor nagyobb a valószínűsége annak, hogy felnőttkorban itt képzelik el jövőjüket, és ha el is mennek tanulni vagy munkát vállalni nagyvárosba vagy külföldre, egy idő után, tapasztalattal felvértezve hazatérnek, hogy itt kamatoztassák tudásukat. Bízom benne, hogy ehhez hozzájárul ez az alternatív tankönyv”

Korondról, az Árcsón lakó Tófalvi Deák Márton házából szolgálni ment a leány. – Hadd ügyesedjék – mondták a szülők, amikor Parajdon vonatra ült Véri lányuk. De a szolgálás abban az időben nem csupán a felcseperedő lányok iskolája volt, hanem pénzkeresési lehetőség is. Ezért indult 1940. szeptember 17-én Tófalvi Veronika is az akkora már egykori híres székelyföldi fürdőről szolgálni. Arra gondolt, ha egy jó helyet talál magának, ahol megbecsülik munkájáért, nem változtat. – Aki szolgál, annak fizetnek, aki csak szolgál, annak fizetgetnek – csengett füleiben a jó tanács, s tudta, ez alól ő sem kivétel. Nem félt a munkától – otthon is dolgoztak eleget –, de találhat-e könnyen jó helyet az ismeretlen nagyvilágban? – szorongott a fiatal leány, miközben kattogott vele a vonat.

Hogyan került az író úrhoz? Már nem tudja. Csak arra emlékszik, a közvetítőt őt egy Virág nevű fiatalasszonynak ajánlotta. Vele volt a férje, Richárd is. E nálukfelé szokatlan nevet mintha most is hallaná:

– A kért bért egy kicsit sokallották, de úgy látszik, megtetszhettem. Na, meg az író is székely lányt akart szolgálnak. Kocsiba ültettek, s vittek a Margit körút 29. szám alá.

A férjes asszony Mórincz Virág, az író – Mórincz Zsigmond volt.

– Sokáig volt a Mórincz családnál? – Két évet. A háborútól való félelem, az író halála helycserére ösztökélt.

Tófalvi Veronika tehát Mórincz Zsigmond utolsó két életévének szemtanúja.

– Láta a nagy író munkáiban?

– Nem. Őt talán senki se látta írni. Leányfalui dolgozószobájában többnyire éjjel dolgozott. Éjjelenként világított a dolgozószoba ablaka. Ha elfáradt a munkában, sétált egyet a viráglugasban. Ezt gyakran láttam.

Ekkor írta a Rózsa Sándor regényeket, bajlódott a Kelet Népe szerkesztésével. De miért is faggatnám erről, Véri néni szolgáló volt, pénzt keresni ment oda... S voltaképpen ő Mórincz Virágnál szolgált.

– Ha dolgozott, senki se zavarhatta, még a lányai se. Többnyire együtt voltunk. Év közben az író volt gyakori vendégünk – külön szobája volt Virágék lakásában, a nyarakat pedig mi töltöttük Leányfalun – mondta Véri néni, mintha kitalálta volna az előbbi gondolataimat.

– De beszélt vele?

– Ha kérdezett, válaszoltunk. Tölem mindegyre csak azt kérdezte: – most mivel dolgozhatnak Korondon? Egyszer épp nyár volt. Mondtam, kaszálnak. Én meg nagyon boldog voltam, mert levelet kaptam otthonról. Az író apró, zöld szemét olyan huncutul húzta össze, hogy azt hittem, tud a levélről is. Érdeklődő, nyugodt, kedélyes ember volt. Soha nem felejttem el az egyik Orbán-napi esetet. Féltünk, lefagy a gyümölcs, s egész éjjel füstöltünk. Gyönyörű kertje volt Mórincznak

Mórincz Zsigmond és a Székely-Sóvidék

Leányfalun. Reggelig énekeltünk, vigadtunk, a legkedélyesebben maga az író. Reggelre kormosak lettünk mi is, de Mórincz Zsigmond bozontos bajusza is...

– Azt mondják róla, mérges talán soha sem volt...

– Azért láttam vagy kétszer. Először meszeléskor. A munkát nem az ő szobájával kezdtük, valahonnan hazajött, biztosan dolgozni szeretett volna, s akkor állt elé Anna néni – Mórincz tulajdonképpeni cselédje – a meszeléssel. Azt hittük, hogy nagy baj lesz, de eltelet, elhallgattunk a takarítással, vártunk, míg újra elmegy, s akkor rendbe hoztunk mindent. A dolgozószobájában is takaríthattunk, de az íróasztal bármennyire is tele legyen könyvvel, vagy irománnyal, ahhoz nyúlunk nem volt szabad. Az volt az ő sérthetetlen birodalma.

– S másodszer?

– Leányfalun éppen az eltevésekkel foglalkoztunk. A szép, vilaszerű épület emeleti részén az író lányainak külön szobája volt, ott nyaralhattak. Virág asszonyoméknak vendégük érkezett, nem volt hová elhelyezték, s az író fogadott lányának a szobáját rendezték be a vendégeknek. Mórincz telefonon hazahívta Erzsébetet, akit mindig védett. – Szállodát nyitottál a szobámban, apa? – kérdezte a hazaérkező.

Mórincz nem hangoskodott, de valami történhetett, mert még Virág asszonyomé is elutaztak hazulról.

– Jólélkü volt?

– Ajándékozó természet. Reggel, ha Anna néni rohant a táskával az állomás felé, nyilvánvaló volt, hogy az író úr elutazik. Elég volt, ha Anna néni meglátták, a kocsit várt addig, amíg Mórincz szokásos nyugodt, hosszú lépéseivel megérkezik. Tudták a kocsivezető urak, hogy az író adakozó zsebe megnyílik.

– Pazarló volt?

– Még a mulatozásokat sem kedvelte. Ha a fiatalok szerveztek ilyesmiket, ő elment hazulról. Nem szerette az italt, még ebédnél se láttam szeszes italt fogyasztani soha. Csak kútvizet ivott, de azt nagy élvezettel. Jó étvágyú ember volt, nem dohányzott.

– Az ajándékok?

– Többnyire pénzzel jutalmazott. Tudta, nálunk a pénz arany. De kaptam porcelántányérokat. Azokat őrizem. A nyakkendőket egyetemista fiam hordja. Mondtam, szép kertje volt az írónak. Ott termeltük a fiaszagymát. Adott egy kilót ültetni. Mórincz leányfalui kertjéből került Korondra a fiaszagyma.

– Mivel kedveskedett?

– Kedvenc ételével: túros puliszka öntött salátával. Ezt nekem kellett készítenem úgy, ahogyan nálunk szokás. Az író kedvéért édesapámék küldtek Korondról egy egész dézsa juhtúrót. Persze, az író utólag minden költséget kifizetett. Ígérte, készült is, hogy a szüleimet felkeresi, de nem jutott el soha Korondra.

De Kolozsváron megfordult. Az erdélyi írók készültek az írófejedelm fogadására. Az akkor fiatal

Asztalos István is találkozni akart vele. Balogh Edgár mondta Mórincznak, hogy egy tehetséges fiatal kolozsvári író is látni szeretné. Mórincz nem tiltakozott. Hármasban a találkozás összejött. Amint Asztalos megjelent, Mórincz felkiáltott, s kérte, hogy méretkezzenek csak össze. Melyikük az alacsonyabb? Balogh Edgár volt a döntőbíró. Nézte, de hiába latolgatta, ki kellett mondania: – Úgy tűnik, mintha Zsiga bátyám egy kicsivel rövidebb volna... Erre hangzott el – mondják – maga Mórincz szájából a híres mondása: – Nincs mit tenni, csak én vagyok a legkisebb magyar író! (a.l.)

– Kapott könyvet?

– A Magvetőt. Inkább jegyet váltott, s színházba küldött.

– Sokan járták Mórincz Zsigmond házát?

– Vendégeit, ha voltak is, nem láttam. A barátait se ott jönni-menni. Maga Mórincz így vall: „Nincs egy hely, ahová ünnepélyes meghívás nélkül csak úgy bemenni hajlandó volnék. Egyetlen barát nélkül lenni. Senki más barátom a világon, csak az íróasztal.”

– De nem volt barátságatlan, rideg ember...

Veronika néni úgy nézett rám, mintha vallatnám. Ekkor újra az író szavait idéztem: „Nem hiszek többen erőim győzhetetlenségében... nem kívánkozom utazni, itt érzem a legjobban magam ebben a kertben, ebben a házban, az írógépnél...”

Ezért mondta le tervezett utazásait, Leányfaluba húzódik vissza, csendben dolgozni. Arra várt, hogy ősszel, ha egyedül marad a házban, nekifog a Rózsa Sándor harmadik kötetének.

– Nem látszott, hogy beteg, csak fáradt. Mikor bevitték a kórházba, hazavártuk. De szeptember 5-én jött a szomorú hír, hogy meghalt. A temetésén nem voltam jelen, a gyermekekkel kellett maradnom. A rádióból tudom: szép volt. Agyvérzéssel szállították kórházba. Nyugtalan beteg volt, dobálta magát az ágyban. Éjszaka volt. Légítámadás Budapest fölött. Mindenki az óvóhelyre menekült. A magára hagyott beteg nagy kínjában a padlózatra dobta magát. Mire visszatértek hozzá, már halott volt.

Mórincz Virág így idézi fel a történeteket: „Éjszaka megint tombolt. Dobálta magát, szörnyű hangok... ott feküdtem a szomszéd ágyban. Sziréna nem bőgött, a város nem sötétítették el, s egyszerre bombák robbantak. Ijedten futottam az ablakhoz: körül égtek a lámpák, most oltogatták... Az égen tűzcsóvak és zúgó repülőgépek. Az első légítámadás Budapest fölött. Mire a félelmes muzsika elhalkult, 1942. szeptember 4-én hajnali háromkor meghalt Mórincz Zsigmond.”

Mi most, halálának 70. évfordulóján a korondi Venczel Lajosné Tófalvi Deák Veronikával folytatott beszélgetésünk újrafelidézésével emlékezünk-emlékeztetünk a nagy magyar íróra.

Ambrus Lajos

